

Voorstel aan de gemeenteraad

Onderwerp

Een nieuwe generatie aan zet

Voorgesteld besluit

1. We trekken samen met jongeren op vanaf de voorbereiding van plannen en beleid over hun toekomstige leefomgeving tot en met de politieke keuze.
 - door een relatie en netwerk met jongeren op te bouwen;
 - door samen te werken met Knooppunt Heerenveen, Caleidoscoop, onderwijs, lokale ondernemers en andere maatschappelijke partners;
2. De raad krijgt jaarlijks een terugkoppeling van: waarbij, hoe en wanneer samen met jongeren is opgetrokken.

Inleiding

De keuzes die we nu maken hebben grote invloed op de toekomst van de jongeren in gemeente Heerenveen, daarom is de stem van jongeren dus hard nodig. Het college wordt met dit voorstel uitgedaagd om met creatieve oplossingen te komen en de raad geeft hierbij richting.

Gemeente Heerenveen heeft de afgelopen periode veel geëxperimenteerd met nieuwe vormen van participatie. Deze projecten waren succesvol, maar jongeren worden niet bereikt. Dat is dan ook de reden dat wij (Rixt de Jong en Jan Julius Buwalda) dit initiatiefvoorstel hebben geschreven:

1. Wij vinden dat jongerenparticipatie vanzelfsprekend moet zijn bij het maken van beleid en plannen in Heerenveen.
2. En we willen jongeren bewust maken van de invloed die zij hebben op hun leefomgeving.

En we willen daarom graag bereiken dat:

- *We als gemeente meerdere netwerken hebben waarmee we makkelijk contact hebben met jongeren over de voorbereiding van plannen en beleid over hun toekomstige leefomgeving tot en met de politieke keuze.*
- *De lokale politiek een structurele plek in het lesprogramma burgerschap op alle scholen in Heerenveen krijgt.*
- *Jongeren meedoen bij de voorbereidingen van en tijdens de verkiezingen.*

We zijn in gesprek gegaan met diverse organisaties en jongeren en hebben onderzocht wat andere gemeenten doen als het gaat om samen optrekken met jongeren. Siham en Maryem hebben de basis gelegd van dit voorstel, wij willen hun in het bijzonder bedanken voor hun enthousiasme, creatieve ideeën en scherpe blik.

Motivering

Beoogd effect

Samenwerken met jongeren aan het oplossen van maatschappelijke vraagstukken en de lokale politiek in Heerenveen.

Argumenten

1.1 Jongeren worden nu niet betrokken

Hoewel democratische experimenten in gemeente Heerenveen tot nu toe tot mooie resultaten hebben geleid, is er maar een klein deel van de samenleving bij betrokken. Dit zorgt voor uitdagingen op het gebied van inclusiviteit. In het G1000-traject, wat uniek was in Heerenveen, zijn onder andere jongeren gemist. Zo wordt er in de monitor democratisering gesteld: *"Er is beperkt sprake van inclusie. Het grote aantal en de diversiteit van de deelnemers aan de Burgertop wordt als positief ervaren. De groepen jongeren en allochtonen worden gemist. [...]"* (Thorbecke Academie, 2020).

Terwijl we dat wel hebben afgesproken in de Communicatienota (2019):

We zorgen dat de samenleving geïnformeerd, aangesloten en betrokken blijft, door te verbinden met als uitgangspunt, de behoefte van de inwoners.

1.2 Alle beleid en plannen zijn van invloed op de (toekomstige) leefomgeving van de jongeren

De effectiviteit van het duurzaamheidsbeleid in de gemeente Heerenveen heeft invloed op hoe prettig je kunt wonen in Heerenveen. Wat vinden jongeren nu belangrijk voor hun dorp aan voorzieningen en mogelijkheden? En wat denken ze nodig te hebben over 10 – 20 jaar? En in hoeverre krijgen de huidige jongeren over 10 of 20 jaar te maken met watertekorten in de zomer en wateroverlast in de winter? Ook door de decentralisaties staan we voor nieuwe en vergaande uitdagingen die direct invloed hebben op bijvoorbeeld zorg en hulp. Is zorg en hulp nog betaalbaar? Wat denken jongeren later nog voor hulp nodig te hebben? En jongeren mogen pas stemmen vanaf 18 jaar, dus is meepraten over beleid voor jongeren onder de 18 ook nog eens de enige manier om invloed uit te oefenen.

1.3 Duurzame veranderingen komen alleen tot stand in samenwerking met de mensen om wie het gaat

Om jongeren succesvol te betrekken moet je dat dus ook echt samen met de jongeren doen. In de Communicatienota (2019) staat hierover, we willen:

‘Open dialoog’ & ‘Samen’

Voor een **open dialoog** tussen de partijen die willen **samenwerken** is **vertrouwen** een voorwaarde.

Hoe krijg je dat voor elkaar? Door.... **echt contact...**

Uit onderzoek blijkt dat je in een dienstverlenende organisatie *echt contact* krijgt door:

- 1) denken vanuit de behoefte ontvanger (inwoners)

We hebben als gemeente al netwerken gefaciliteerd waarin organisaties intensief contact hebben met jongeren zoals Knooppunt Heerenveen, Caleidoscoop en het onderwijs. Als we daarvan ook op andere manieren gebruik gaan maken en samen gaan experimenteren met hoe je dan jongeren betreft, versterkt dit ook nog eens de pedagogische civil society,. Omdat je als gemeente dan pas echt samen met inwoners bereid bent om met elkaar in de sociale netwerken en in het publieke domein verantwoordelijkheden rond het opgroeien en opvoeden van jongeren te delen.

1.4 Wat we tot nu toe gedaan hebben om jongeren te betrekken werkt niet

Omdat wat we tot nu toe gedaan hebben niet werkt, zullen we het op een andere manier moeten doen. En gaan experimenteren met mogelijkheden. En laten we daar vooral de jongeren zelf een rol geven. Jongeren kunnen zo vaardigheden leren waarmee ze hun toekomstkansen kunnen vergroten en ze voelen zich meer verbonden met de maatschappij. En daarbij weten jongeren zelf het beste hoe jongeren betrokken willen worden en hebben ze ook nog eens vernieuwende en creatieve ideeën. De raad maakte hierover al met elkaar de volgende afspraak in het Thematisch Raadsakkoord:

'Het wordt samen experimenteren en zoeken. Want er ligt geen blauwdruk klaar om inwoners, ondernemers en maatschappelijke instellingen meer bij het lokale beleid te betrekken en een grotere rol toe te kennen....
...Met dit thematisch raadsakkoord willen wij nieuwe vormen van betrokkenheid en democratie een kans geven. En daarbij elkaar inspireren en motiveren van het geëigende pad af te wijken.'

' En we hebben succes gehad met experimenteren toen we in februari 2020 een pubquiz organiseerden waarin ruim 100 jongeren meededen samen met de wethouder en burgemeester. De jongeren die meededen hebben we benaderd via bestaande netwerken (vragenlijst december & jongerenwerkers), maar via de netwerken van deze jongeren zelf. Ook werd de quiz gemaakt met medewerking van jongeren."

2.1 Dan kan de raad de regie houden

Het bijhouden van de resultaten van wat we doen geeft de raad handvatten om te sturen.

2.2 Dan kunnen we leren van de ervaringen

Het bijhouden van de resultaten van wat we doen geeft inzicht in wat wel en niet werkt.

Consequenties

Anders werken

De uitvoering van dit voorstel vraagt om een andere manier van werken:

- De raad laat details los en geeft veel ruimte (=regie pakken en faciliteren).
- Het college voelt zich vrij om te experimenteren, laat daarvoor vaste stramien en de huidige werkafspraken los om te werken met wat er zich aandient en snel in te springen op wat er op dat moment speelt.
- De organisatie geeft een nieuwe invulling aan integraal werken en zoekt constant naar mogelijkheden om samen met jongeren op te trekken:

'Laat bijvoorbeeld jongeren zelf een campagne opstarten en invullen over duurzaamheid. Zet deze vraag uit bij Caleidoscoop, Knooppunt Heerenveen, onderwijs en andere organisaties en ga zo samenwerken met de jongeren en hun begeleiders. Of organiseer een pizzasessie om te horen wat er speelt (zodat je daarop in kan spelen) of om een concreet onderwerp met jongeren te bespreken'.

Aanjager nodig

Er is voor deze nieuwe manier van integraal werken een aanjager nodig, iemand die invulling geeft aan de samenwerking tussen de gemeente Heerenveen en jongeren uit de gemeente, maar ook aan de interne samenwerking. Iemand die ruimte krijgt om binnen de organisatie actief aansluiting en verbinding te zoeken in en bij bestaande processen. Iemand die deze nieuwe manier van werken op gang kan brengen, medewerkers enthousiasmeert en van onze visie op samenwerken met jongeren een groot succes kan maken.

Communicatie en participatie

Over dit voorstel

De communicatie over dit voorstel heeft de volgende kernboodschap:

Gemeente Heerenveen trekt samen met jongeren op vanaf de voorbereiding van plannen en beleid over hun toekomstige leefomgeving tot en met de politieke keuze.

Deze kernboodschap is voor intern en extern gebruik en wordt zoveel mogelijk gebruikt bij uitingen van de gemeente.

Communicatie:

- Persbericht
- Bericht fean@work
- Mail aan managementteam

Politieke Participatie Jongeren

Dit voorstel gaat over communicatie en participatie. Gemeente Heerenveen gaat hiermee anders werken: we gaan veel meer gebruik maken van netwerken en werken aan relaties. Vanuit de behoefte jongeren: dus moet het in elk geval leuk zijn! We gaan experimenteren en aansluiten bij wat er speelt.

In de bijlage hebben we een aantal voorbeelden verzameld van andere gemeenten ter inspiratie. Zoals:

- Bijeenkomsten met jongeren, zoals een pizzasessie, pubquiz of sportactiviteit om in gesprek te gaan met jongeren.
- Jongeren die meewerken op stembureaus.

Financiën

Er zijn subsidies ontvangen voor jongeren (120.000,- en 200.000,-) die voor een deel bij de uitwerking van dit voorstel ingezet kunnen worden.

Als je gaat samenwerken in bestaande processen, dan kun je van bestaande budgetten voor bijvoorbeeld Duurzaamheid of de Omgevingswet gebruik maken.

Bijlagen

- voorbeelden van andere gemeenten ter inspiratie

Raadslid D66

Raadslid PvdA

Mevrouw R. de Jong

De heer J. Buwalda

Bijlage: Voorbeelden politieke participatie Jongeren

Bij het ontwikkelen van dit initiatiefvoorstel is nadrukkelijk gekeken naar succesvolle voorbeelden in andere gemeenten in Nederland en natuurlijk ook in onze eigen gemeente. Deze ideeën zijn ter inspiratie.

Ontmoetingen met jongeren organiseren

Koppel vragen of onderwerpen aan een ontmoeting tijdens bijvoorbeeld een pizzasessie, pubquiz of sportactiviteit. Het organiseren van (leuke) bijeenkomsten* maakt de drempel lager om tijdens zo'n bijeenkomst vragen te stellen

*Hiermee hebben we al geëxperimenteerd in Heerenveen. Er samengewerkt met Caleidoscoop, beleidsmedewerker jeugd, bestuursadviseur, communicatie, griffie en bestuur in het organiseren van een pubquiz, waarin we tussen de leuke vragen door ook een aantal vragen stelden over hoe de jongeren zich voelden op dat moment en hoe ze het geld besteed zouden willen zien wat we van het Rijk hebben gekregen.

Voorbeeld Pizzasessie:

Door 'pizzasessies' te organiseren (bijvoorbeeld elk kwartaal) met tijdens de sessie een bepaald onderwerp wat je wilt bespreken. Geef je jongeren een laagdrempelige en veilige manier om politiek te participeren. Je kunt zelf kiezen hoe vaak en bij welke thema's je wilt aanhaken. Door naast het eten van pizza's werkvormen te gebruiken waarmee je input vanuit de jongeren ophaalt geef je vorm een heel dynamisch en aantrekkelijk karakter.

In Moerdijk zijn deze pizzasessies georganiseerd. Hier was dit concept zo succesvol dat dit resulteerde in een doorstart van de lokale jongerenraad (Woensdrechtse Bode, 2017). In Oldebroek resulteerden pizzagesprekken ook in het uitwerken van concrete plannen (Locourant, 2019).

Op deze manier ontstaat er een relatie tussen de gemeente en jongeren waardoor het steeds makkelijker wordt om jongeren te betrekken bij het maken van beleid en plannen.

Lokale politiek structureel in lesprogramma

De afgelopen periode zijn er al verschillende gastlessen geweest op school. Ook zijn er klassen ontvangen op het gemeentehuis. Deze lessen en bezoeken zijn enthousiast ontvangen door de docenten en scholieren. Dit zouden we dus ook structureel kunnen gaan doen en verder kunnen uitbreiden.

Je kunt denken aan:

- Raadslid, burgemeester, wethouder of beleidsambtenaar komt op school om te vertellen over lokale politiek of een actueel beleidsonderwerp.
- Voor het maken van een beleidsplan gaan we samenwerken met een school.
- Leerlingen werken aan een opdracht binnen de gemeentelijke organisatie (bijvoorbeeld over duurzaamheid of handhaving)
- We organiseren excursies, escaperooms en andere activiteiten aan op het gemeentehuis.

Inzet jongeren bij verkiezingen

Door jongeren een dag mee te laten werken op een stembureau betrek je ze direct bij een belangrijk onderdeel van onze democratie. Dat hebben we ook al eerder gedaan en daarover waren de jongeren heel positief. Ook kun je jongeren meenemen in de voorbereidingen op de verkiezingen.

Je kunt denken aan:

- Stageopdrachten
- Werkervaringsopdrachten
- Communicatie/ontwerp opdrachten

Voorbeeld: De gemeente Zwijndrecht succesvol 26 jongeren ingezet als vrijwilliger tijdens de Tweede Kamerverkiezingen in 2017. Jongeren kregen die dag een observatieopdracht mee. De gemeente heeft op basis hiervan gekeken of stembureaus konden worden verbeterd (zwijndrecht.info, 2017) (van der Zouw, 2017).